

MINISTERIET FOR
FAMILIE- OG
FORBRUGERANLIGGENDER

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

- 9 JUNI 2006

J.nr.: 820

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i skrivelse af 28. april 2006 (Ad FLF alm. del) udbedt sig min besvarelse af følgende spørgsmål 313:

Spørgsmål 313

”Vil kødforarbejdningsvirksomheder i Danmark frivilligt kunne bede at få et dagligt tilsyn, som er brugerbetalt, også efter indførelsen af de EU-regler der trådte i kraft den 1. januar 2006?”

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, som oplyser følgende:

”Den offentlige kontrol med fødevarer virksomheder fastlægges på baggrund af Fødevarestyrelsens risikovurderingssystem, hvor brancherne vurderes i forhold til et fælles sæt af risikokriterier. Fødevareregionen fastsætter med udgangspunkt heri kontrolomfanget for den enkelte virksomhed. Fødevareregionen vurderer i den forbindelse identificerede fødevarer sikkerhedsmæssige risici ved virksomhedens produktionen, tidligere overtrædelser, pålidelighed af egenkontrollen samt oplysninger om manglende overholdelse af reglerne.

Hvis fødevareregionen i forbindelse med sin kontrol konstaterer, at virksomheder ikke har styr på sin produktion og måske oven i købet systematisk overtræder reglerne, vil regionen forøge kontrollen i nødvendigt omfang og bruge de sanktioner, som er nødvendige for at sikre, at virksomhederne retter ind.

Omfanget af den offentlige kontrol fastlægges således alene af Fødevarestyrelsen ud fra faglige hensyn på grundlag af en risikovurdering af virksomhedens produktion, idet man dog også tager kontrollens erfaringer med virksomhedens tidligere efterlevelse af reglerne i betragtning.

Den eneste undtagelse fra dette princip er de kød virksomheder, som er autoriserede til at afsætte deres produkter til det amerikanske marked på grundlag af en bilateral aftale mellem USA og Danmark. Disse virksomheder er underlagt daglig eller ugentlig kontrol, fordi dette er et krav, som stilles af de amerikanske myndigheder. Det vil sige, at virksomheder ikke kan fravælge denne kontrol uden samtidig at miste deres eksportmulighed til USA og en række andre lande.

Ifølge gældende EU regler og ligeledes efter EU's kontrolforordning artikel 27, som træder i kraft den 1. januar 2007, skal medlemsstaterne sikre, at der opkræves brugerbetaling for kød-kontrol. Det vil sige, at udgifterne i forbindelse med offentlig kontrol på kød virksomheder –

både den risikobaserede kontrol, der udføres i henhold til EU's kontrolforordning og den kontrol, som udføres i henhold til krav stillet af de amerikanske myndigheder – afholdes af de virksomheder, hvor kontrollen udføres.

Det er et grundlæggende princip i fødevarelovgivningen, at virksomhederne i hele kæden fra jord til bord er ansvarlige for at fødevarelovgivningen overholdes. Som redskab til at løfte denne opgave, har virksomheder pligt til at have et risikobaseret egenkontrolprogram, som skal sikre, at den enkelte virksomhed i praksis overholder fødevarelovgivningen.

Den offentlige kontrol har på den anden side til opgave at kontrollere, om virksomhedens egenkontrol er dækkende og i praksis sikrer, at virksomheden lever op til sit ansvar.

Denne adskillelse af ansvar og opgaver er helt klar i fødevarelovgivningen og afgørende i moderne fødevarekontrol, sådan som den fremgår af EU's generelle fødevareforordning og EU's kontrolforordning. Det er kombinationen af virksomheder, som gennem egenkontrollen lever op til deres ansvar, og en offentlig kontrol, som effektivt auditerer egenkontrollen, og som gennem egenkontrollen får indblik i virksomhedens evne og vilje til at overholde reglerne, der giver det bedste resultat i forhold til fødevaresikkerheden.

Efter Fødevarestyrelsens vurdering vil initiativer, der bidrager til at udviske disse klare grænser, kunne medvirke til at svække virksomhedernes ansvarlighed i forhold til fødevarelovgivningen. Det må befrygtes, at en daglig offentlig kontrol i virksomhederne vil kunne medvirke til, at den klare ansvarsfordeling mellem virksomhed og den offentlige kontrol vil være vanskeligere at opretholde. Der vil i denne situation nemt kunne komme den opfattelse, at den offentlige kontrol fremstår som virksomhedens kvalitetssikringsorgan på linie med kommercielle udbydere på området, hvor det i praksis bliver kontrollen, som udfører virksomhedens egenkontrol. Det bidrager ikke til at styrke virksomhedernes ansvarlighed i forhold til lovgivningen.

Efter styrelsens vurdering, der er baseret på de grundlæggende principper i EU-reglerne, kan offentlig kontrol ikke generelt "bestilles" eller "afbestilles" af en virksomhed. Styrelsen finder dog på den anden side ikke, at der i reglerne er bestemmelser, som udtrykkelig er til hinder for en sådan ordning."

Det er afgørende at fastholde virksomhedernes eget ansvar for at overholde fødevarelovgivningen. Under den forudsætning vil jeg ikke afvise at åbne op for frivillig brugerbetalt kontrol ud over det af Fødevarestyrelsen fastsatte kontrolomfang. Det vil således indgå i overvejelserne om den fremtidige tilrettelæggelse af fødevarekontrollen.

Imidlertid har virksomhederne jo under alle omstændigheder mulighed for at ansætte eller på anden måde finansiere konsulentbistand for at sikre, at de lever op til fødevarelovgivningens krav.

Lars Barfoed

/Maria Krohn